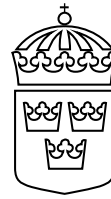

Regeringens proposition

2021/22:110

Höjd omsättningsgräns för befrielse från mervärdesskatt

Prop.
2021/22:110

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 17 februari 2022

Morgan Johansson

Mikael Damberg
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att omsättningsgränsen för befrielse från mervärdesskatt höjs från dagens 30 000 kronor till 80 000 kronor per beskattningsår. Förslaget medför att företag med en omsättning på högst 80 000 kronor inte längre behöver vara registrerade till och deklarerat mervärdesskatt. Förslaget syftar till att förenkla för mindre företag och andra aktörer med liten verksamhet. Förslaget medför ändringar i mervärdesskattelagen (1994:200).

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring av mervärdesskattelagen (1994:200).....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Bakgrund och gällande rätt	5
5	Höjd omsättningsgräns för mervärdesskattebefrielse	6
6	Konsekvensanalys.....	8
7	Författningskommentar.....	18
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Höjd omsättningsgräns för befrielse från mervärdesskatt	20
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanserna	21
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 februari 2022		22

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2021/22:110

Regeringens förslag:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i mervärdes-skattelagen (1994:200).

Förslag till lag om ändring av mervärdesskattelagen (1994:200)

Härigenom föreskrivs att 9 d kap. 1 och 5 §§ mervärdesskattelagen (1994:200)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 d kap.

1 §²

En beskattningsbar person är enligt bestämmelserna i detta kapitel befriad från skatt på omsättning av varor och tjänster som den beskattningsbara personen gör inom landet under ett beskattningsår, om omsättningen enligt 3 §

1. inte beräknas överstiga 30 000 kronor under beskattningsåret, och

2. inte har överstigit 30 000 kronor för något av de två närmast föregående beskattningsåren.

1. inte beräknas överstiga 80 000 kronor under beskattningsåret, och

2. inte har överstigit 80 000 kronor för något av de två närmast föregående beskattningsåren.

Om beskattningsåret är längre eller kortare än tolv månader, ska beloppet enligt första stycket justeras i motsvarande mån.

5 §³

Om förutsättningarna för skattebefrielse upphör på grund av att den omsättning som avses i 1 § överstiger 30 000 kronor under innevarande beskattningsår, ska den beskattningsbara personen ta ut skatt enligt denna lag för den omsättning som medför att beloppet överskrider och anmäla sig för registrering hos Skatteverket på det sätt som framgår av 7 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

Om förutsättningarna för skattebefrielse upphör på grund av att den omsättning som avses i 1 § överstiger 80 000 kronor under innevarande beskattningsår, ska den beskattningsbara personen ta ut skatt enligt denna lag för den omsättning som medför att beloppet överskrider och anmäla sig för registrering hos Skatteverket på det sätt som framgår av 7 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2022.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 2000:500.

² Senaste lydelse 2016:1069.

³ Senaste lydelse 2016:1069.

I budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 11.21) gör regeringen bedömningen att den s.k. omsättningsgränsen bör höjas till 80 000 kronor.

En promemoria – Höjd omsättningsgräns för befrielse från mervärdesskatt – med förslag till ändringar i mervärdesskattelagen (1994:200) har tagits fram inom Finansdepartementet. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag överensstämmer med regeringens. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 2*. Remissvaren finns tillgängliga i Finansdepartementet (Fi2021/03225).

Lagrådet

Förslaget är författningstekniskt och även i övrigt av sådan beskaffenhet att Lagrådets hörande skulle sakna betydelse. Regeringen har därför inte inhämtat Lagrådets yttrande över förslaget.

4 Bakgrund och gällande rätt

Enligt rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (mervärdesskattedirektivet) får Sverige införa mervärdesskattbefrielse för beskattningsbara personer vars årsomsättning högst är lika med motvärdet i nationell valuta av 10 000 ECU enligt den omräkningskurs som gällde på dagen för anslutningen (artikel 287 i mervärdesskattedirektivet). Beloppet 10 000 ECU motsvarar ca 91 500 kronor vid omräkning med valutakursen per den 1 januari 1995. En beskattningsbar person som kan skattebefrias kan välja att i stället tillämpa de allmänna mervärdesskattereglerna (artikel 290 i mervärdesskattedirektivet).

Sverige har utnyttjat möjligheten att införa mervärdesskattbefrielse för vissa beskattningsbara personer sedan den 1 januari 2017 (se prop. 2016/17:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 6.24, bet. 2016/17:FiU1, rskr. 2016/17:49). Reglerna om mervärdesskattbefrielse för beskattningsbara personer med liten omsättning finns främst i 9 d kap. mervärdesskattelagen (1994:200), förkortad ML. Skattebefrielsen gäller för omsättning av varor och tjänster som görs inom landet. Reglerna gäller för beskattningsbara personer med en omsättning som inte beräknas överstiga 30 000 kronor under beskattningsåret. Omsättningen får inte heller ha överstigit 30 000 kronor under något av de två närmast föregående beskattningsåren (9 d kap. 1 § ML). Vid beräkningen av omsättningsgränsen ska beskattningsunderlaget för skattepliktig omsättning av varor och tjänster inom landet och viss annan omsättning inräknas (9 d kap. 3 § ML). Skatteverket har i två ställningstaganden redogjort för sin syn på hur omsättningsgränsen ska beräknas (se Skatteverkets ställningstaganden Beräkning av omsättning vid bedömning av skattebefrielse, mervärdesskatt, dnr 131 8961-17/111 och Beräkning av

Prop. 2021/22:110 omsättningsgränsen för skattebefrielse för konstnärer som samtidigt inte är skattskyldiga för omsättning av konstverk, mervärdesskatt, dnr 131 237079-17/111). Beskattningsbara personer som inte är etablerade inom Sverige eller som t.ex. är frivilligt skattskyldiga för handel med investeringsguld har inte rätt till skattebefrielse (9 d kap. 2 § första stycket ML). Skattebefrielsen omfattar inte heller viss omsättning av nya transportmedel (9 d kap. 2 § andra stycket ML). Den beskattningsbara personen har möjlighet att i stället tillämpa de allmänna bestämmelserna (jfr 9 d kap. 4 och 6 §§ ML). För den som är registrerad till mervärdesskatt gäller befrielsen endast om Skatteverket efter ansökan av den beskattningsbara personen har beslutat om detta (9 d kap. 4 § andra stycket ML). Mervärdesskattebefrielsen gäller tidigast från och med dagen Skatteverket har fattat beslut om befrielse (9 d kap. 4 § andra stycket ML). Mervärdesskattebefrielsen upphör om omsättningen överstiger 30 000 kronor under innevarande beskattningsår (9 d kap. 5 § ML). Den som ansökt om och fått ett beslut om att mervärdesskatt ska tas ut trots att förutsättningar för befrielse funnits enligt 9 d kap. 1 § kan inte befrias på nytt förrän från ingången av det tredje beskattningsåret efter det beskattningsår då beslutet om beskattning fattades (9 d kap. 4 § tredje stycket och 6 § ML).

Regeringen har i budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 Förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor avsnitt 11.21) aviserat att omsättningsgränsen för mervärdesskattebefrielse bör höjas från nuvarande belopp på 30 000 kronor till 80 000 kronor. Enligt aviseringen bör de nya reglerna träda i kraft den 1 juli 2022.

5 Höjd omsättningsgräns för mervärdesskattebefrielse

Regeringens förslag: Omsättningsgränsen för befrielse från mervärdesskatt höjs från 30 000 kronor till 80 000 kronor per beskattningsår. Gränsen för när skattebefrielsen upphör under innevarande beskattningsår höjs till 80 000 kronor.

Lagändringen träder i kraft den 1 juli 2022.

Äldre bestämmelser gäller fortfarande för mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

Promemorians förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En majoritet av de remissinstanser som har yttrat sig tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget, däribland *Bokföringsnämnden*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Ekonomistyrningsverket (ESV)*, *Energiföretagen Sverige*, *FAR*, *Företagarna*, *Förvaltningsrätten i Umeå*, *Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)*, *Kommerskollegium*, *Konkurrensverket*, *Konstnärsnämnden*, *Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)*, *Naturvårdsverket*, *Näringslivets Skattedelegation*, *Skatteverket*, *Skogsstyrelsen*, *Småföretagarnas*

Konjunkturinstitutet (KI) avstyrker förslaget på grund av att den samhällsekonomiska vinsten av förslaget framstår som tveksam, att det är oklart om förslaget är det bästa sättet att minska den relativa fullgörandekostnaden och att det hade varit önskvärt att behandla förslaget samtidigt som förslaget om "Mikroföretagarkonto – schabloniserad inkomstbeskattning för de minsta företagen" enligt SOU 2021:55. Även FAR, LRF, Småföretagarnas Riksförbund och Svenskt Näringsliv, till vilken Näringslivets Skattedelegation ansluter sig, anser att förslagen borde samordnats. LRF efterfrågar därutöver att regelverken avseende inkomstskatt, sociala avgifter och bokföring ska ses över för att förslaget ska leda till ännu större förenklingar för mikroföretagen. Vissa remissinstanser har haft synpunkter på omsättningsgränsen och anser att den bör höjas ytterligare jämfört med förslaget. ESV och Skatteverket anser att det bör förtydligas varför omsättningsgränsen höjs till just 80 000 kronor.

Statistiska centralbyrån (SCB) anför att förslaget kan skapa problem eftersom avregistrering från mervärdesskatt kan innebära att företag inte längre kommer med i företagsregistret och framhåller att företagsstatistiken används i många sammanhang. Även *Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys)* vill uppmärksamma på att förslaget kan ha negativa effekter för insamlingen av statistik.

Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Ekobrottsmyndigheten, ESV, IFAU, KI, SCB, Skatteverket, Skogsstyrelsen, Srf konsulterna och Tillväxtverket har lämnat synpunkter på konsekvensanalysen.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att företagen konkurrerar på lika villkor. Mervärdesskatt ska därför som utgångspunkt tas ut oavsett ett företags storlek och inte påverka företag på olika sätt. För företag med en mycket liten omsättning innebär dock administrationen av mervärdesskatten en i förhållande till omsättningen omfattande arbetsbörda. Regeringen har i olika sammanhang framhållit att det är angeläget att förenkla för de minsta företagen. Ett sätt att göra det är att ge dem en möjlighet att bli befriade från att ta ut mervärdesskatt. Den 1 januari 2017 infördes därför regler om en omsättningsgräns för mervärdesskattebefrielse i mervärdesskattelagen. Reglerna gäller i dag för beskattningsbara personer med en omsättning som inte beräknas överstiga 30 000 kronor under beskattningsåret.

En höjning av omsättningsgränsen skulle medföra en förenkling för ännu fler mindre företag som därmed inte längre behöver vara registrerade och deklarera mervärdesskatt för att deras årsomsättning inte överstiger gränsen. Skatteverket behöver inte heller administrera deklarationer och betalningar för de beskattningsbara personer som utnyttjar möjligheten till befrielse. En höjd omsättningsgräns kan alltså medföra förenklingar men samtidigt kan en större höjning skapa negativa effekter så som tröskel-effekter och konkurrenssnedvridningar samt öka risken för skatteundandragande. En höjning av omsättningsgränsen kan, som SCB och

Prop. 2021/22:110 *Tillväxtanalys* anför, även påverka statistikinsamlingen negativt. En avvägning mellan de positiva effekterna av minskade administrativa kostnader och de samlade negativa effekterna behöver därför göras. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att en nivå på 80 000 kronor är väl avvägd. Vad remissinstanserna framfört om nivån på omsättningsgränsen förändrar därför inte denna bedömning.

LRF efterfrågar översyn av andra skatteslag. Dessa frågor och frågor om samordning med utredningsförslag omfattas inte av detta lagstiftningsärende.

Ekobrottsmyndighetens, ESV:s, IFAU:s, KI:s, Regelrådets, SCB:s, Skatteverkets, Skogsstyrelsens, Srf konsulternas och Tillväxtverkets synpunkter på konsekvensanalysen behandlas i avsnitt 6.

För att minska den administrativa bördan för mindre företag med liten omsättning föreslås därför att den nuvarande gränsen på 30 000 kronor höjs till 80 000 kronor per beskattningsår. En sådan höjning ligger inom ramen för vad som är tillåtet enligt mervärdesskattedirektivet (artikel 287). Ändringen av omsättningsgränsen påverkar också förutsättningarna för när mervärdesskattebefrielsen ska upphöra.

Förslaget innebär inga förändringar av utformningen av övriga bestämmelser om skattebefrielse för beskattningsbara personer med liten omsättning.

Förslaget medför ändringar i mervärdesskattelagen som föreslås träda i kraft den 1 juli 2022. I fråga om mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet ska dock äldre bestämmelser fortfarande gälla.

Lagförslag

Förslaget medför ändringar i 9 d kap. 1 och 5 §§ ML.

6 Konsekvensanalys

I detta avsnitt redogörs för förslagets effekter i den omfattning som bedöms lämpligt i det aktuella lagstiftningsärendet och med beaktande av förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

De offentligfinansiella effekterna till följd av ändrade skatte- och avgiftsregler beräknas i enlighet med Finansdepartementets beräkningskonventioner. Beräkningarna görs i ikraftträdandeårets priser och volymer och utgår vanligtvis från att beteendet hos individer och företag inte ändras till följd av förändringarna i skattereglerna. Antagandet om oförändrat beteende ger en god uppskattning av åtgärdernas effekt på kort och medellång sikt. På längre sikt, och för att analysera andra konsekvenser än de offentligfinansiella effekterna, kan ett mer dynamiskt synsätt behöva användas, där skattebaser tillåts påverkas av regeländringen.

Regelrådet anser att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Förslaget syftar till att minska de administrativa kostnaderna kopplat till mervärdesskatt för de aktörer som berörs av förslaget. Om inga förändringar görs kommer administrationen inte att minska för dessa aktörer. När det gäller mervärdesskatt begränsas möjligheterna till alternativa lösningar av mervärdesskattedirektivets bestämmelser. En möjlighet som medlemsstaterna har är dock att införa skattebefrielse för mindre företag. En befrielse medför att de företag som väljer att utnyttja möjligheten inte behöver ta in och redovisa mervärdesskatt. Det gör att de berörda företagen kan undvika i stort sett all administration kopplad till mervärdesskatten.

Konjunkturinstitutet (KI) anser att det saknas resonemang om andra sätt att minska fullgörandekostnaderna, t.ex. genom att minska merkostnaderna som följer av differentierade momssatser. När det gäller KI:s synpunkt kan först konstateras att det endast är ca 5 procent av de berörda företagen som behöver hantera mer än en skattesats. Det betyder att ett hypotetiskt införande av en enhetlig skattesats skulle beröra endast en mycket liten andel av den aktuella gruppen samtidigt som det skulle medföra stora konsekvenser i många andra avseenden. En sådan åtgärd är därför inte ett jämförbart alternativ till det aktuella förslaget. Regeringen ser inte heller att det finns något alternativt sätt att underlätta för de allra minsta företagen som är möjligt att genomföra inom ramen för t.ex. EU:s statsstödsregler.

Offentligfinansiell effekt

Grundantaganden

Företag som är befriade från mervärdesskatt lägger inte på någon mervärdesskatt på sin försäljning. Samtidigt får de inte dra av ingående mervärdesskatt på sina inköp. Det betyder att mervärdesskatten på inköpen blir en kostnad i företaget. För att kompensera för denna kostnad lägger företagen i regel på ett belopp på priset när de säljer sina varor eller tjänster. Den delen av priset kallas dold moms. Hur stor den dolda momsen är i förhållande till den mervärdesskatt som betalats på inköpen kan på kort sikt variera mellan olika företag och är beroende av olika yttre faktorer såsom konkurrens. Antagandet i beräkningen av de offentligfinansiella effekterna är att företagets vinster på längre sikt är opåverkade av mervärdesskattebefrielsen och att mervärdesskatten på inköp då slår igenom i konsumentpriserna.

När det gäller företag som säljer till andra företag som är skattskyldiga för mervärdesskatt är det en nackdel att inte kunna lägga mervärdesskatt på försäljningen. Denna nackdel uppstår eftersom det köpande företaget inte kan dra av den dolda momsen som ingående mervärdesskatt. Det betyder i sin tur att det köpande företaget måste ta ut en kompensation för den dolda momsen genom att lägga den på sitt försäljningspris. Eftersom mervärdesskatt tas ut på försäljningen innebär detta att sådan tas ut även på den dolda momsen, dvs. det uppstår en s.k. kumulativ effekt. Eftersom den kumulativa effekten är till nackdel för ett företag som säljer till andra företag, skulle det kunna medföra att företag som är berättigade till

Prop. 2021/22:110 befrielse från mervärdesskatt ändå väljer att ingå i mervärdesskattesystemet. Sannolikt är dock dessa företag mycket få till antalet.

När det gäller vilka företag som kommer att välja att stå utanför mervärdesskattesystemet är utgångspunkten att alla företag som uppfyller kriterierna, och där det är ekonomiskt fördelaktigt för dem själva, kommer att göra så. Det kan bli ekonomiskt fördelaktigt av två anledningar. Den första är att företagen slipper den administrativa kostnaden för att redovisa mervärdesskatt. Den andra är att de inte längre behöver påföra mervärdesskatt på sin försäljning, vilket medför att det finns utrymme att sänka försäljningspriserna. Att slippa redovisa mervärdesskatt på försäljningen är som nämns ovan dock endast förmånligt för företag som säljer till slutkonsumenter, dvs. inte till andra skattskyldiga företag, och som samtidigt redovisar en positiv nettomoms. Vid beräkningen av den offentligfinansiella effekten används data från företagens redovisning av mervärdesskatt. Det är utifrån dessa data inte möjligt att exakt identifiera de företag för vilka det är ekonomiskt fördelaktigt att stå utanför mervärdesskattesystemet. Därför görs beräkningen av den offentligfinansiella effekten med antagandena att alla företag som uppfyller kriterierna och som har högre utgående än ingående mervärdesskatt kommer att begära befrielse från mervärdesskatt. *Ekonomistyrningsverket (ESV)* framhåller i sitt remissvar att marknadsförutsättningarna för berörda företag borde ha studerats mer ingående, särskilt vad gäller i vilken utsträckning försäljning sker till aktörer med avdragsrätt. Regeringen instämmer i att konsekvensanalysen hade blivit mer precis med en fördelning mellan företag som säljer till andra skattskyldiga och företag som säljer till slutliga konsumenter. Anledningen till att detta inte gjorts är att det saknas sådana uppgifter i de data som använts för analysen och att det skulle vara alltför resurs- och tidskrävande att genom en särskild studie ta in information om detta. Regeringen anser dock att den aktuella gruppen har sådana speciella förutsättningar att det går att göra en rimlighetsbedömning som är tillräcklig i detta sammanhang. Bedömningen är att företag som säljer till andra skattskyldiga aktörer i regel inte tillhör de allra minsta företagen. Eftersom den aktuella gruppen består av företag som är mycket små och som i hög grad utgörs av sidoverksamheter eller verksamheter som gränsar till hobby, anser regeringen att ett antagande att de allra flesta har slutliga konsumenter som kunder inte medför att konsekvensanalysen blir alltför osäker.

Införande av gränser och trösklar för skatteplikt kan i många sammanhang medföra anpassningar och beteendeförändringar som får negativa följder på de offentliga finanserna, såsom anpassning av verksamhetens omfattning och varaktighet eller underrapportering av försäljning. Det är svårt att uppskatta hur stor sannolikheten för sådan beteendepåverkan är när det gäller detta förslag, men den samlade risken för allvarliga konsekvenser bedöms inte vara särskilt stor. *Skatteverket* instämmer i sitt remissvar i att det är svårt att uppskatta eventuella beteendeeffekter och tillägger att det finns skäl att följa upp och utvärdera regelförändringen i detta avseende.

Vid större förändringar av reglerna för mervärdesskatt uppstår även en indirekt effekt på de offentliga finanserna via konsumentprisindex (KPI). Förslaget om omsättningsgräns bedöms dock endast medföra en KPI-effekt som är försumbar.

Den offentligfinansiella effekten beräknas med data över redovisad mervärdesskatt för 2019 som underlag. Av samtliga företag som redovisade mervärdesskatt år 2019 hade ca 512 000 en omsättning som inte översteg 80 000 kronor. Av dessa företag var det 405 000 företag som antingen hade en omsättning under 80 001 kronor eller ingen omsättning alls 2018 och 2017. En majoritet av dessa företag redovisar en negativ nettomoms, dvs. mervärdesskatten på deras inköp är större än mervärdesskatten på försäljningen. Så är fallet för t.ex. företag som befinner sig i ett uppbyggnadsskede. Eftersom det i de flesta fall inte är ekonomiskt lönsamt för dessa företag att stå utanför mervärdesskattesystemet antas att dessa inte kommer att välja att göra så. När dessa företag räknas bort återstår ca 82 000 företag. Bland dessa kan det finnas företag där omständigheterna är sådana att det inte finns någon fördel att stå utanför mervärdesskattesystemet. En sådan omständighet kan vara att de säljer till företag som är skattskyldiga. Det är dock inte möjligt att separera företag som säljer till andra skattskyldiga företag från sådana som säljer till slutliga konsumenter. Ett rimligt antagande är dock att det i den aktuella gruppen är mycket få företag som säljer till andra företag. Bedömningen är därmed att antalet företag som kommer att välja att stå utanför mervärdesskattesystemet uppgår till ca 80 000. Denna grupp företag redovisade en samlad nettomoms från egen försäljning om 402 miljoner kronor 2019.

Skatteverket anser att antalet företag som kommer att välja att avregistrera sig är överskattat och att den offentligfinansiella effekten därmed också är överskattad. När det gäller Skatteverkets synpunkt kan följande tilläggas. I beräkningen innefattas alla som förväntas omfattas av befrielse när de nya reglerna har etablerats. Alla dessa kommer dock inte att behöva ansöka om avregistrering. När reglerna har trätt i kraft kommer nystartade företag att omfattas av befrielse per automatik om omsättningen inte beräknas överstiga 80 000 kronor per beskattningsår. Det innebär att allt färre med tiden kommer att ansöka om avregistrering. Regeringen är medveten om att uppskattningen av antalet som kommer att omfattas av befrielse när reglerna etablerats är osäker och att det finns en infasningsperiod, vars längd också är osäker. Uppfattningen är dock att den uppskattning som gjorts är rimlig.

Vid bedömningen av den offentligfinansiella effekten beaktas att den samlade produktionen och konsumtionen förväntas växa, när den höjda omsättningsgränsen föreslås införas. Enligt Finansdepartementets prognos förväntas BNP i löpande priser växa med 11 procent mellan 2019 och 2022. Den samlade nettomomsen för de aktuella företagen kan därmed räknas upp till 446 miljoner kronor ($402 \times 1,11 = 446$). Uppskattningen av vilka företag som kan förväntas vara intresserade av att stå utanför mervärdesskattesystemet är förenad med stor osäkerhet. Osäkerheten beror på att många antaganden har fått göras av vilka som kan komma att omfattas. Av det skälet avrundas den offentliga effekten till -0,5 miljarder kronor vid fullt genomslag år 2023. År 2022 kommer möjligheten till befrielse endast att vara tillämplig under det andra halvåret, vilket medför att den offentligfinansiella effekten uppskattas till -0,25 miljarder kronor.

Miljarder kronor, fasta priser och baser

		Effekt från	Brutto-effekt	Periodiserad nettoeffekt		Varaktigt effekt
			2022	2022	2023	2024
Höjning av omsättningsgräns	2022-07-01		-0,25	-0,25	-0,5	-0,5

Källa: Databasen GIN, egna beräkningar

Effekter för företagen

Företag som berörs

Antagandet är att alla företag som uppfyller villkoren för befrielse och där omständigheterna är sådana att det är ekonomiskt lönsamt att stå utanför mervärdesskattesystemet kommer att ansöka om befrielse. Av de företag som uppfyller villkoren bedöms det vara lönsamt för ca 80 000 företag att inte redovisa mervärdesskatt. Av dessa utgör närmare 80 procent fysiska personer som bedriver enskild näringsverksamhet.

Tabell 6.1 Andel företag som bedöms ansöka om befrielse per företagsform

Företagsform	Andel
Enskild näringsverksamhet	79%
Aktiebolag, ekonomisk förening	14%
Handelsbolag	4%
Övriga (Ideell förening, stiftelse, dödsbo, m.fl.)	2%

Källa: Databasen GIN, egen bearbetning

När det gäller fördelning på bransch bedöms ca 27 procent bedriva verksamhet inom jordbruk, skogsbruk och fiske, ca 18 procent bedöms bedriva verksamhet inom juridik eller ekonomi och 8 procent bedöms vara kulturella verksamheter. Den totala branschfördelningen framgår av tabell 6.3.

Tabell 6.3 Andel företag som bedöms ansöka om befrielse per bransch

Bransch	Andel
A Jordbruk, skogsbruk och fiske	27%
C Tillverkning	4%
F Bygg	4%
G handel	7%
J Information och kommunikation	5%
L fastighetsverksamhet	5%
M Juridik, ekonomi och vetenskap	18%
N Uthyrning och leasing	4%
P Utbildning	4%

Bransch	Andel
Q Vård och omsorg	5%
R Kultur, nöje, fritid	8%
S Annan serviceverksamhet	7%
Övriga	3%

Källa: Databasen GIN, egen bearbetning

När det gäller företagsstorlek så är förslaget inriktat mot de allra minsta företagen, vilka därmed utgör samtliga som omfattas av förslaget.

Minskade administrativa kostnader

De företag som kommer att stå utanför mervärdesskattesystemet får en minskad administrativ kostnad. Det finns inte någon aktuell studie över vilka kostnader som mervärdesskatteredovisningen medför för olika kategorier av företag. I brist på annat underlag görs därför i stället en grov uppskattning av den minskning av kostnaderna som följer av förslaget. Hur stor minskningen blir skiljer sig troligen mellan olika företag. De administrativa kostnaderna kan variera beroende på vilken typ av verksamhet som bedrivs och hur mervärdesskattehanteringen sköts, t.ex. om den görs i företaget eller av någon utomstående, om den görs manuellt eller är automatiserad i hög grad. En rimlig utgångspunkt är att de flesta företag som är aktuella för befrielse redovisar mervärdesskatten en gång per år och att den sammanställning av mervärdesskatten på inköp och försäljning som behöver göras är begränsad. Vidare antas att hanteringen kan göras snabbare och effektivare om den läggs ut på en utomstående person, jämfört med om den sköts internt i företaget, men att timkostnaden samtidigt är högre så att den samlade kostnaden är densamma för likartade verksamheter oavsett om hanteringen görs internt eller av en utomstående.

Tidsåtgången för ett företag att samla in nödvändig information, sammanställa och överföra den till Skatteverket bedöms endast undantagsvis överstiga tre timmar per år. Bedömningen är att de flesta företag lägger ned mellan en timme och tre timmar per år, och att den genomsnittliga tiden inte bör överstiga två timmar.

Med antagandena att den genomsnittliga tidsåtgången uppgår till två timmar och att värdet av den tid som läggs ned kan jämföras med lönen för en kvalificerad ekonom kan den genomsnittliga kostnaden beräknas enligt följande. Enligt *Statistiska centralbyråns (SCB)* lönestatistik för yrkesgrupper (SSYK) uppgick den genomsnittliga månadslönen för revisorer och personer med liknande arbetsuppgifter till 43 900 kronor år 2020. Enligt Tillväxtverket ska den genomsnittliga månadslönen multipliceras med schablonvärdet 1,84 som inkluderar semesterersättning, arbetsgivaravgifter och olika indirekta kostnader (Tillväxtverket, Ekonomiska effekter av nya regler – Så beräknar du företagets kostnader). Om antalet timmar under en månad uppgår till 160 resulterar detta i en genomsnittlig kostnad på ca 1 000 kronor per företag och år ($43\,900 / 160 \times 2 \times 1,84 = 1\,010$).

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) lämnar i sitt remissvar synpunkter på uppskattningen av de administrativa kostnaderna som de bedömer är underskattade. IFAU hänvisar till forskningsstudier som visar på betydligt högre kostnader än

Prop. 2021/22:110 de uppskattningar som görs i promemorian. Även *Srf konsulterna* anför att mervärdesskatteområdet är komplext och att den uppskattade tidsåtgången för att uppfylla skyldigheterna för de företag som är skattskyldiga är grovt underskattad. När det gäller IFAU:s och Srf konsulternas respektive uppfattning är regeringen medveten om att kostnaderna kan vara underskattade. Regeringen kan dock inte se att det finns aktuella studier som undersökt kostnaderna för den specifika gruppen, dvs. mycket små företag som redovisar mervärdesskatt enligt svensk lagstiftning. I stället har en uppskattning fått göras utifrån en rimlighetsbedömning, som av naturliga skäl är osäker. I rimlighetsbedömningen beaktas att det sannolikt är stora skillnader inbördes i den grupp företag som omfattas. Vissa företag behöver lägga ned en hel del tid på mervärdesskatteredovisningen. Samtidigt måste beaktas att många av de aktuella företagen bedriver en verksamhet som har en begränsad omfattning och som därmed är lättöverskådlig ur mervärdesskattesynpunkt. Eftersom bedömningen är att så är fallet för en majoritet av dem som omfattas av förslaget, får de stort genomslag på den genomsnittliga tidsåtgången. Det bör därför förtydligas att det i den aktuella gruppen även finns företag som lägger ned betydligt fler timmar än det genomsnittliga företaget, men att de inte representeras särskilt väl av den genomsnittliga tidsåtgången. Ovan uppskattas att 80 000 företag kommer att välja att stå utanför mervärdesskattesystemet. Det innebär att minskningen av den totala administrativa kostnaden, med regeringens osäkra uppskattning, kan uppskattas till ca 80 miljoner kronor per år ($80\,000 \times 1\,000 = 80\,000\,000$).

Kostnad för ansökan om befrielse

Företag som är mervärdesskatteregistrerade men uppfyller kriterierna för befrielse måste lämna in en ansökan till Skatteverket för att bli befriade. Det är under det första året efter reglernas införande som de flesta ansökningar om befrielse kommer att lämnas. Efterföljande år kommer de flesta tillkommande företag som står utanför mervärdesskattesystemet att utgöras av nystartade företag som per automatik kommer att stå utanför. Då kommer endast en mindre andel av de tillkommande befrielserna att avse etablerade företag vars förutsättningar ändrats på ett sätt som medför att de kan ansöka om befrielse.

Innan en ansökan lämnas in måste företagen sätta sig in regelverket och göra en uppskattning av storleken på omsättningen. Ett rimligt antagande är att de företag som kan bli aktuella för befrielse bedriver en verksamhet som har så begränsad omfattning att insatsen för att sammanställa relevant information, och bedöma den utifrån reglerna, inte är särskilt resurskrävande. Tidsåtgången för att samla in nödvändig information, sammanställa och bedöma den samt överföra den till Skatteverket bör för de allra flesta företag uppgå till högst 30 minuter. Med antagande om samma kostnad per tidsenhet som ovan kan den genomsnittliga kostnaden beräknas till 250 kronor per företag ($43\,900 / 160 \times 30 / 60 \times 1,84 = 252$).

Det är endast företag som är registrerade för mervärdesskatt som behöver lämna in en ansökan. Nya företag som uppfyller kriterierna blir befriade per automatik. Av de 80 000 företag som bedöms komma att omfattas av befrielse det år reglerna införs bedöms ca 20 000 starta sin verksamhet under samma år och därmed bli befriade per automatik. Det

betyder att antalet företag som kommer att lämna en ansökan om befrielse kan bedömas uppgå till 60 000. Den samlade kostnaden för att lämna ansökan kan därmed uppskattas till 15 miljoner kronor ($60\,000 \times 250 = 15\,000\,000$). Kostnaden bedöms uppstå under ungefär ett års tid efter reglernas införande.

Efterföljande år, när regelverket är etablerat, bedöms antalet företag som aktivt ansöker om befrielse vara betydligt mindre än när reglerna införs. Det är svårt att bedöma antalet, men en osäker uppskattning är att det handlar om något tusental och att de samlade årliga kostnaderna därmed inte bör överstiga en miljon kronor.

Konkurrenspåverkan

Mindre företag har ofta administrativa kostnader för mervärdesskattehantering som är höga i förhållande till redovisad mervärdesskatt och därmed även i förhållande till intäkterna i verksamheten. Större företag behöver i regel använda en relativt sett mindre andel av sina intäkter för administrativa kostnader. Det betyder att mervärdesskattehantering medför en större nackdel för mindre företag än de gör för större företag.

Befrielse från mervärdesskatt medför att de administrativa kostnaderna försvinner för de företag som omfattas. Utöver det medför befrielsen att de får ett ökat utrymme för prissänkningar. Sammantaget medför detta att villkoren för de allra minsta företagen blir mer likvärdiga med övriga företag, möjligen också bättre.

SCB anför att förslaget kan medföra att enskilda företag inte betraktas som verksamma hos kreditinstitutet och olika tillståndsgivare i samhället och därför får svårare att bedriva sin verksamhet. Regeringen gör bedömningen att fördelarna med förslaget överväger nackdelarna med hänsyn till att det är frivilligt för ett företag att omfattas av befrielsen och att den som är skattebefriad kan ansöka om att Skatteverket ska besluta att mervärdesskatt ska tas ut. Att förutsättningarna förändras för mindre företag bedöms vidare inte medföra någon stor påverkan på de företag som inte är befriade från mervärdesskatt. De företag som omfattas av befrielsen är mycket små och i de allra flesta fall bedriver de verksamheter som inte konkurrerar på samma marknader som större och mer etablerade företag. En samlad bedömning är att förslaget endast har en marginell påverkan på konkurrensen mellan jämförbara företag.

Samlad bedömning av konsekvenser för företag

KI anför att den samhällsekonomiska vinsten av den föreslagna omsättningsgränsen är tveksam, då de minskade fullgörandekostnaderna inte uppväger de ökade administrativa kostnaderna för befrielse och risken för inlåsnings effekter. När det gäller KI:s synpunkt har regeringen följande kommentar. Regeringen anser att de administrativa kostnaderna för att ansöka om befrielse har en förhållandevis liten betydelse i bedömningen av den samhällsekonomiska vinsten. Det finns flera skäl till detta. För det första är det en engångskostnad. Som sådan får den i en kalkyl över varaktiga effekter en mycket låg vikt i förhållande till fullgörandekostnaderna, som är årligen återkommande. För det andra så uppstår de administrativa kostnaderna för avregistrering i huvudsak när reglerna införs. Företag som i framtiden startas och som uppfyller kriterierna för

Prop. 2021/22:110 befrielse behöver inte lämna någon ansökan. När det gäller risken för inlåsnings effekter finns enligt regeringens uppfattning ytterligare några aspekter som bör beaktas. I den grupp företag som omfattas av förslaget finns sannolikt en stor andel som bedrivs med avsikten att verksamheten ska vara begränsad, t.ex. sidoverksamheter. Storleksramen för dessa företag bestäms därför av andra faktorer än omsättningsgränsen. Även bland företag som startas med ambitionen att växa bör det dock finnas sådana som anser att värdet att slippa mervärdesskatteredovisning under ett inledningsskede är större än den tillkommande bördan av att inträda i mervärdesskattesystemet när verksamheten blivit mer etablerad. Regeringens samlade bedömning är att risken för inlåsnings effekter inte kan anses överväga de positiva effekter, såväl ur ett företagsperspektiv som ur ett offentligt administrativt perspektiv, som uppstår genom möjligheten för verksamheter med begränsad omfattning att stå utanför mervärdesskattesystemet.

Effekter för sysselsättning

På längre sikt antas effekten överväldas på konsumentpriserna. Lägre priser förväntas i sin tur öka efterfrågan på de varor och tjänster som de berörda företagen producerar och därmed förväntas antalet arbetade timmar bland dessa företag öka. I normalfallet förväntas ökad sysselsättning i en bransch leda till att sysselsättningen i övriga branscher minskar i motsvarande grad på lång sikt. Det förklaras av att ökad efterfrågan på arbetskraft leder till en press uppåt på lönerna, vilket ökar arbetskostnaden, och således dämpas efterfrågan. Att lönerna stiger vid ökad efterfrågan på arbetskraft kan t.ex. vara en följd av att löntagarnas förhandlingsposition relativt arbetsgivarna förbättras då arbetslösheten temporärt sjunker. En reform som innebär ökad efterfrågan på arbetskraft som har en relativt svag anknytning till arbetsmarknaden bedöms dock kunna ha varaktigt positiva effekter på sysselsättningen i ekonomin som helhet. Detta då efterfrågan på arbetskraft med svagare anknytning till arbetsmarknaden förväntas kunna öka utan att det leder till en påtaglig press uppåt på lönerna.

Eftersom förslaget endast påverkar företag med en relativt liten omsättning bedöms det främst röra sig om personer som arbetar extra vid sidan av en annan verksamhet eller med hobbyverksamhet. Förslaget bedöms därmed inte främst riktas mot personer med en relativt svag anknytning till arbetsmarknaden och effekten av förslaget på sysselsättningen i ekonomin i sin helhet förväntas bli försumbar.

Effekter för jämställdheten och inkomstfördelningen

På längre sikt antas effekten överväldas på konsumentpriserna. Det innebär att företagets vinster förväntas bli opåverkade då effekten överväldas helt på hushållen på sikt. Effekten på jämställdheten och inkomstfördelningen bedöms dock som mycket liten eller obefintlig.

Effekter för Skatteverket

Förslaget bedöms ge upphov till kostnader av engångskaraktär för Skatteverket för systemändringar och uppdatering av blanketter.

Bedömningen är att förslaget också leder till behov av vissa ytterligare informationsinsatser utöver de som normalt sker vid regelförändringar eftersom den nya beloppsgränsen enligt förslaget ska gälla från och med halvårsskiftet den 1 juli 2022. Det är dock frivilligt för ett företag att omfattas av befrielsen och företaget kan avgöra från vilken tidpunkt mervärdesskattebefrielsen ska gälla. Förslaget bedöms även innebära ökade kostnader av engångskaraktär för handläggning av ansökningar om mervärdesskattebefrielse eftersom företag som i dag redovisar mervärdesskatt efter ändringen först måste ansöka hos Skatteverket innan deras omsättning kan befrias. Samtidigt medför ett beslut om mervärdesskattebefrielse att Skatteverket inte behöver administrera deklarationer och betalningar för de företag som befrias från mervärdesskatt. Eventuellt ökade kostnader för Skatteverket kan därför hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Effekter för andra förvaltningsmyndigheter samt domstolar

Förslaget bedöms inte påverka antalet mål eller på annat sätt påverka arbetsbelastningen i de allmänna förvaltningsdomstolarna och inte heller medföra ökade kostnader för andra förvaltningsmyndigheter än Skatteverket.

Förslagets förenlighet med EU-rätten

Mervärdesskattedirektivet ger möjlighet att införa skattebefrielse upp till ett visst belopp. Förslaget om ändring av mervärdesskattelagen inryms inom detta belopp och bedöms därför som förenligt med mervärdesskattedirektivet och EU-rätten i övrigt. Regeringen instämmer i *Kommerskollegiums* bedömning av att förslaget inte aktualiserar EU:s anmälningsprocedurer för varor och tjänster enligt EU-direktiven 2015/1535 (anmälningsdirektivet) och tjänstedirektivet 2006/123.

Övriga effekter

Förslaget bedöms inte medföra några effekter för miljön eller kommunsektorn.

9 d kap.**1 §**

I paragrafen regleras de grundläggande förutsättningarna för när beskattningsbara personer med liten omsättning kan bli befriade från mervärdesskatt.

Ändringen i *första stycket* innebär att det belopp som omsättningen inte får överstiga höjs från 30 000 kronor till 80 000 kronor per beskattningsår. Fler beskattningsbara personer ges därmed möjlighet att omfattas av befrielsen.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

5 §

I paragrafen anges förutsättningarna för när mervärdesskattebefrielsen upphör.

Paragrafen ändras genom att det belopp som omsättningen inte får överstiga höjs från 30 000 kronor till 80 000 kronor per beskattningsår.

Övervägandena finns i avsnitt 5.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Av *punkt 1* framgår att ändringen ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Av *punkt 2* framgår att äldre bestämmelser fortfarande gäller i fråga om mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet.

Bestämmelserna medför att från och med den 1 juli 2022 kommer företag som är registrerade för mervärdesskatt och som beräknar ha en årsomsättning som inte överstiger 80 000 kronor under det innevarande beskattningsåret kunna ansöka om och beviljas mervärdesskattebefrielse från och med den dag Skatteverket har beslutat om den. För att kunna beviljas befrielse får företagets omsättning inte heller överstigit 80 000 kronor under de två närmast föregående beskattningsåren. Det innebär att företag som de två närmast föregående beskattningsåren före ikraftträdandet haft en omsättning som överstigit 30 000 kronor men som inte överstigit 80 000 kronor kan beviljas mervärdesskattebefrielse. Någon uppdelning ska inte göras av omsättningsgränserna för företag som har ett beskattningsår som sträcker sig över ikraftträdandedatumet. Äldre bestämmelser gäller fortfarande för leveranser och tillhandahållanden för vilka skattskyldighet inträtt före ikraftträdandet. De nya bestämmelserna om mervärdesskattebefrielse kan därför först bli tillämpliga på leveranser eller tillhandahållanden som sker från och med den 1 juli 2022 (jfr 1 kap. 3 § ML). Om skattskyldigheten för omsättningen inträtt före den 1 juli 2022 gäller därför den tidigare omsättningsgränsen på 30 000 kronor. För det fall företaget tidigare är registrerad till mervärdesskatt behövs också ett beslut från Skatteverket innan företaget kan bli befriat från mervärdesskatt (9 d kap. 4 § ML). Befrielsen gäller tidigast från och med den dag Skatteverket har beslutat om den (9 d kap. 4 § andra stycket ML).

Ett exempel kan illustrera hur dessa bestämmelser ska tillämpas. Ett företag har sedan den 1 januari 2019 varit registrerad för mervärdesskatt och har under de två tidigare beskattningsåren 2019 och 2020 haft en

årsomsättning på 70 000 kronor. Under perioden 1 januari – 30 juni 2022 har företagets omsättning uppgått till 35 000 kronor. Företaget beräknar att omsättningen under beskattningsåret 2022 totalt kommer att uppgå till 70 000 kronor. Trots att företagets omsättning både tidigare beskattningsår och innevarande beskattningsår överstiger den omsättningsgräns som gällt före ikraftträdandet den 1 juli 2022 kan företaget från och med ikraftträdandet beviljas mervärdesskattebefrielse. Mervärdesskattebefrielsen avser mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt efter Skatteverkets beslut om mervärdesskattebefrielse. Företaget är därför fortfarande skattskyldig för mervärdesskatt för vilken skattskyldighet inträtt före Skatteverkets beslut om mervärdesskattebefrielse och ska deklarerar omsättningar som skett före beslutet.

Prop. 2021/22:110

Sammanfattning av promemorian Höjd omsättningsgräns för befrielse från mervärdesskatt

I promemorian föreslås att omsättningsgränsen för befrielse från mervärdesskatt höjs från dagens 30 000 kronor till 80 000 kronor per beskattningsår. Förslaget medför att företag med en omsättning på högst 80 000 kronor inte längre behöver vara registrerade till och deklarerat mervärdesskatt. Förslaget syftar till att förenkla för mindre företag och andra aktörer med liten verksamhet. Förslaget medför ändringar i mervärdesskattelagen (1994:200).

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022

Efter remiss har yttrande över promemorian Höjd omsättningsgräns för befrielse från mervärdesskatt kommit in från Bokföringsnämnden, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Ekonomistyrningsverket, Energiföretagen Sverige, FAR, Företagarna, Förvaltningsrätten i Umeå, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU), Kommerskollegium, Konjunkturinstitutet, Konkurrensverket, Konstnärernas riksorganisation, Konstnärsnämnden, Lantbrukarnas Riksförbund, Naturvårdsverket, Näringslivets skattedelegation, Regelrådet, Skatteverket, Skogsstyrelsen, Småföretagarnas Riksförbund, Srf konsulterna, Statens energimyndighet, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Svenskt Näringsliv, Tillväxtverket och Tullverket.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Entreprenörskapsforum, Fastighetsägarna, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser och Näringslivets Regelnämnd.

Finansdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 17 februari 2022

Närvarande: statsrådet Johansson, ordförande, och statsråden Hallengren, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Linde, Ekström, Strandhäll, Eneroth, Ernkran, Hallberg, Säterberg, Thorwaldsson, Gustafsdotter, Axelsson Kihlblom, Elger, Farmanbar, Danielsson, Karkiainen

Föredragande: statsrådet Damberg

Regeringen beslutar proposition Höjd omsättningsgräns för befrielse från mervärdesskatt